

Stage

Anatomo-Pathologie

Academiejaar 2016 - 2017

Inhoudsopgave

Welkom!.....	1
Even voorstellen.....	3
Algemene informatie	4
Aanwezigheid	4
Verlof	4
Besmettingsrisico	5
Problemen	5
Omgang met patiënten	5
SPECIFIEKE INFORMATIE	6
Autopsie.....	6
Macroscopie	6
Biopsie	7
Cytologie	7
Moleculaire pathologie	7
Gerechtelijke geneeskunde	7
Seminaries en multidisciplinaire patientenbesprekingen.....	7
Multidisciplinair oncologische consulten (MOC's)	8
WERKJE.....	9
Beoordeling.....	10

Welkom!

Beste student,

Had je ooit gedacht op het moment dat je je opleiding Geneeskunde startte, je een stage zou volgen op een dienst Pathologie? Stond dit bovenaan je verlanglijstje? Ik ben in ieder geval blij dat je nu start met deze stage, maar waarom eigenlijk?

Waarschijnlijk is één van de volgende situaties op jou van toepassing:

- ✓ Je wilt je later graag specialiseren in chirurgie, dermatologie of oncologie?
- ✓ Het is een verplichte stage.
- ✓ Je wilt gewoon graag meer te weten komen over ons vakgebied?
- ✓ Je hebt teveel naar Dr. Gee gekeken of je kijkt graag naar Silent Witness?
- ✓ Of je wilt zelf patholoog worden?

Hoe het ook weze, je hebt waarschijnlijk genoeg redenen om de moeite te nemen om je wat meer te verdiepen in de anatomo-pathologie en te proberen ons vakgebied te begrijpen.

Laten we duidelijk zijn: 'geneeskunde zonder pathologie is filosofie'. Je zult ongetwijfeld een boeiend traject tegemoet gaan met deze stage. Pathologie wordt klassiek geassocieerd met saaie artsen in een grijs driedelig kostuum die hele dagen achter een microscoop zitten in de kelderverdieping van een ziekenhuis. Of nog meer, met talrijke autopsies. Wel...ik daag je uit. Niets minder is waar! Pathologie is juist een vakgebied dat zich veel meer bezighoudt met de levenden (van prematuur leven tot aan de overledene) en dit in de volle breedte van het domein van de geneeskunde. Meer dan 80% van ons werk is kankerdiagnostiek. Je begrijpt vanzelfsprekend dat dit nogal ingrijpend nieuws kan zijn voor een patiënt...en dat dit heel veel verantwoordelijkheid inhoudt. Wist je trouwens dat onze medische aktes (coupes, weefsels en op papier-gestelde diagnoses) minstens 30 jaar moeten worden bewaard in een archief voor eventuele latere vraagstellingen? Sterker nog, beschouw de

anatomo-pathologische diagnostiek als 'de laatste man in de goal'. Eenmaal hier voorbij, dan is de bal binnen! Een niet echt statisch vakgebied zou je zo zeggen. Tijdens je stage zul je merken dat het vakgebied pathologie aan het kantelen is, namelijk van diagnose naar therapierespons én prognose. Steeds meer is de patholoog een knooppunt van multidisciplinair overleg en wordt hij/zij actief betrokken in belangrijke therapeutische beslissingen).

Nog een laatste: van pathologie word je slimmer! Elke dag staan we voor diverse puzzles (de diagnose van iedere patiënt), die we naar beste weten oplossen. Geen enkele patiënt is voor ons dezelfde (over 'personalized medicine' 'pur sang' gesproken). Het spreekt voor zich dat je hierin meer kennis en ervaring verwerft naarmate je ouder wordt. Pathologie houdt je jong en scherp!

Genoeg reclame voor ongetwijfeld de allermooiste discipline die je kunt kiezen als arts. Middels deze folder wensen we je kort en krachtig duidelijkheid te geven over de werking van onze dienst anatomo-pathologie. Enerzijds geven we je richting, anderzijds maken we hiermee samen duidelijke afspraken. Dit alles met als enige doel je een leerrijke en motiverende stage te bezorgen. Wij zullen je als team zoveel als mogelijk helpen, uitleggen, ... We wensen je daarom een toffe en boeiende stage!

Namens de gehele dienst Anatomo-Pathologie,

Prof. Dr. Ramses FORSYTH,

Diensthofd & stagemeeester.

Even voorstellen...

Tijdens deze stage wordt je begeleid door:

Stagemeester: Prof. Dr. Ramses Forsyth

Stafleden: Prof. Dr. A. Goossens

Prof. Dr. W. Waelput

Dr. P. Lefesvre

Dr. Shaira Sahebal

Consulenten: Prof. Dr. A. Michotte (neuro- en musculaire pathologie)

Dr. A. De Coninck (dermatopathologie)

Prof. Dr. H. De Raeve (hematopathologie)

Prof. Dr. Dirk Van Varenbergh (gerechtelijke geneeskunde)

Dr. K. Dhaene (pneumopathologie)

Dr. C. Geers (nefropathologie)

Dr. A. Den Dooven (nefropathologie)

ASO's: Dr. K. De Pierre

Dr. H. Leus

Dr. M. Vanhooren

Dr. R. Van Rempelbergh

Dr. K. Wilgenhof

Laboratoriumtechnicus Autopsie sector

Mevr. Jenny Freeman

Autopsie-assistent

Dhr. Elie Persoons

Secretariaat:

Mevr. Ingrid Van Haverbeke / Katrien Marginet

Algemene informatie

Tijdens de verwelkoming en rondleiding krijgt je de nodige uitleg over wat van je verwacht wordt tijdens de stage en over de werking van onze dienst.

Aanwezigheid

Je bent elke dag tijdig (8u30) aanwezig op de stage. We starten dan naar gewoonte met de 'vangst van de dag'. Dit is een multikopsessie over interessante en didactische gevallen. Hier kun je veel opsteken!

Je dient je aanwezigheidsboekje elke dag in te vullen. Bij geplande afwezigheid vul je zelf de reden van afwezigheid op voorhand in (vb. wacht).

Verwittig bij het te laat komen of onvoorziene afwezigheid ons secretariaat (tel 02/4775086 / -5083). Geef bij ziekte een attest af aan het secretariaat Anatomo-Pathologie.

Verlof

Verlof dient bij het begin van de stage aangevraagd te worden via het secretariaat (Mevr. I. Van Haverbeke) en goedgekeurd te worden door de stagemester. Dit verlof wordt vanzelfsprekend in goed overleg met de andere studenten gepland. Je hebt recht op 5 dagen verlof tijdens een voltijdse stage van 1 maand (igv. Een 14-daagse stage is dit natuurlijk de helft).

Besmettingsrisico

Autopsies en macroscopie vormen, zoals andere medische aktes, een risico voor overdracht van besmettelijke ziekten.

Een intra-dermo test minder dan een jaar voor aanvang van de stage is aangewezen. Spreek af met de UZ arbeidsgeneesheer (tel. 6302). Voor hepatitis B ben je normaal reeds ingeënt.

Telkens wanneer je de autopsiezaal betreedt, duid je dit aan in het logboek. Hoogrisico autopsies kunnen niet bijgewoond worden. Respecteer steeds de hygiënemaatregelen (voor en na het betredend van deze ruimtes) en het gebruik van specifieke zonekledij.

Problemen

Verwittig de stagemeeester altijd bij problemen tijdens de stage.

Omgang met patiënten

Ga professioneel en respectvol om met patiënten (overledenen, operatiestukken, het patiëntendossier...). Eerbiedig het beroepsgeheim en de regels van de medische ethiek en deontologie. Pathologie kan soms 'spectaculair' zijn, doch nogmaals rekenen we absoluut op jouw discretie in deze veelal emotieel sterk geladen en soms ook sterk impacterende diagnoses voor onze patiënten.

SPECIFIEKE INFORMATIE

Autopsie

Specifieke taken die van jou worden verwacht:

- samenvatten dossier en bespreken ervan met de ASO.
- assisteren bij de autopsie: notities nemen, disseceren, wegen, ...
- bespreken van de macroscopische bevindingen met de ASO.
- voorstellen van het patiëntendossier en van de macroscopische bevindingen aan de supervisor.
- samen met de supervisor en de ASO de anatomopathologische doodsoorzaak en hoofdaandoening bepalen en nagaan of er een discrepantie bestaat tussen de kliniek en de autopsiebevindingen.
- correleren van macroscopische en microscopische bevindingen: supervisie bijwonen van de microscopie van de autopsies aan de multikop-microscopie.
- bijwonen maandelijkse CPC (clinico-pathologische confrontatie), gewoonlijk 2de woensdag van de maand, 17u15, vergaderzaal anatomo-pathologie: bespreking autopsiebevindingen met behandelend geneesheer.

Macroscopie

Actief meevolgen met ASO/wetenschappelijke medewerkers van de dissectie ('verkleinen', 'verdunnen', 'macroscopie', ...) van de diverse operatiestukken. Het is hier dat je kunt leren in hoeverre de patholoog de reikende hand kan geven aan de chirurg.

Begrijpen welke handelingen er gesteld worden om een operatiestuk macroscopisch te ontleden en de principes begrijpen van het preleveren voor microscopie, in het bijzonder voor oncologische resecties (volledigheid van resectie, bepalen stadium). Vraag je hier telkens af, wat jij zou willen weten van een patholoog wanneer je zelf de chirurg van dit operatiestuk zou zijn.

Biopsie

Meevolgen van de supervisie over biopsies (met inbegrip van de per-operatorie vriescoupe) aan onze multikop-microscoop: begrijpen van mogelijkheden en beperkingen, belang van juiste klinische informatie, turnaround time voor complexe biopten met bijkomende kleuringen, ... Hiernaast bestaat er ook de mogelijkheid om aan 'digitale pathologie' te doen (vraag dit maar specifiek aan collega dr. Waelput. Hij helpt je met plezier hierin verder!).

Cytologie

Actief meevolgen met cytoloog/cytopatholoog van techniek en lezing van preparaten (gynaecologische en niet-gynaecologische cytologie). Interessant hier is om mee te filosoferen over de rol van primaire HPV-bepalingen ten opzichte van het vaccinatieprogramma.

Moleculaire pathologie

FISH techniek meevolgen en coupes meelesen.

Noties verwerven van de mogelijkheden van moleculaire diagnostiek in pathologie.

Gerechtelijke geneeskunde

Er bestaat de mogelijkheid tot het bijwonen van de activiteiten van gerechtelijke geneeskunde, indien er zich hiertoe een gelegenheid voordoet tijdens de stage én goedkeuring van prof. Forsyth: hier kun je kennis maken met de overeenkomsten en de verschillen tussen klinische en gerechtelijke pathologie. Twee uitersten van een spectrum?

Seminaries en multidisciplinaire patientenbesprekingen

Ochtendseminarie (dagdagelijks – vanaf 8u30): hier bespreken we een selectie van kwaadaardige en bijzondere casussen ('vangst van de dag') aan de multikop-microscoop in aanwezigheid van de ASO's en de

stafleden. Actief meevolgen, vragen stellen en beantwoorden. Je kunt hier heel veel kneepjes van ons vak leren!

Seminarie neuropathologie: Hersenen gepreleveerd bij autopsies worden macroscopisch onderzocht, samen met neurologen.

Multidisciplinaire patiëntenbesprekingen: meevolgen met patholoog, eventueel voorbereiden casus.

Multidisciplinair oncologische consulten (MOC's)

MOC urologie, MOC pneumologie, MOC hematologie, MOC gynaecologie, MOC dermatologie, MOC senologie, MOC endocrinologie, MOC KNO, MOC digestieve oncologie, MOC zeldzame tumoren.

Andere niet-oncologische samenkomsten is o.a. de foetustoer.

Om te weten wanneer welke zitting plaatsvindt, raadpleeg je eenvoudig onze werkverdeling. Deze ligt netjes klaar ter inzage in onze bibliotheek. Oh ja, mogen we tegelijkertijd vragen dat je de geraadpleegde werken (boek, tijdschrift, ...) terug op zijn plaats op het schap legt?

Wetenschappelijk werk

Binnen de dienst zijn er een aantal wetenschappelijke projecten actief of is de dienst betrokken bij wetenschappelijk onderzoek als deel van een groter geheel. Aangezien de drukte tijdens de dag nogal kan variëren, raden we je sterk aan deel te nemen aan onze wetenschappelijke projecten. We hebben specifieke projecten voor de student-stagiar waarin hij/zij mooi werk kan aanleveren. Dit werk kan bestaan uit literatuurstudie, het beoordelen van immunohistochemische kleuringen enz. Deze projecten zijn zo opgevat, dat verschillende studenten kunnen instappen en waarbij een volgende stagair verder kan bouwen op het voorafgaande werk. De bedoeling is over te gaan tot publicatie en jullie als stagiar vanzelfsprekend hierop deelauther te laten zijn. Je doet wetenschappelijke ervaring op en je kan dit nog gebruiken voor je latere plannen als arts. De stagemester zal deze mogelijkheid zeker met jullie bespreken.

WERKJE

Ook wij leren graag bij en vragen je daarom om een korte powerpresentatie voor te bereiden. Hiernaast zien we het vermogen om jouw idee op een logische en interessante manier over te brengen als een heel belangrijke vaardigheid in je carrière als arts. De bedoeling is dat je een voorstelling maakt die maximaal 15 minuten duurt (ca. 15 ppt-slides) over een onderwerp die je geheel vrij kiest naar gelang jouw specifieke interesse (dit geldt enkel voor de studenten die bij ons een maand stage lopen, en dit mag ook het deel wetenschap zijn waarvoor je eventueel kiest). Om een beetje richting te geven dient dit te gaan over een onderwerp eigen aan de anatomo-pathologie (bvb. een immuunhistochemische marker, een groep van ziekten, ...). Je kunt ook de presentatie van je voorgangers raadplegen op onze computer. We vragen je dan ook beurtelings vriendelijk of we jouw werk mogen opslaan. Zoals je ziet, word je inspanning later door velen anderen nogmaals gewaardeerd.

Beoordeling

Tijdens de stage word je beoordeeld op je kennis, vaardigheden, attitude, (stipte) aanwezigheid en medewerking aan seminars en multidisciplinaire patiëntenbesprekingen. Hiernaast telt je powerpoint-presentatie ook mee.

We hechten veel belang aan openheid en transparantie en daarom wordt in samenspraak met alle stagebegeleiders (staf en ASO'S) een correcte evaluatie opgemaakt. We nemen bepaalde criteria voor quotering in acht: zie beoordelingsformulier klinische stages geneeskunde.

Het beoordelingsformulier wordt door de student afgegeven op het secretariaat anatomo-pathologie tijdens de stage. De punten zijn ongeveer 3 weken na de stage beschikbaar. Het originele beoordelingsformulier dien je zelf af te leveren op het studentensecretariaat.

De stagemeester staat altijd open voor een gesprek om de evaluatie die je gegeven is, te bespreken. Let wel: dit zal altijd in een open en constructieve sfeer gebeuren ('wat kan beter?'). Mocht je zelf jouw evaluatie over onze dienst willen bespreken met de stagemeester, dan kan dit vanzelfsprekend ook.